

POSTANOWIENIE

11 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

na posiedzeniu niejawnym 11 lipca 2025 r. w Warszawie
w sprawie ze skargi B.B. przeciwko B.B.1 o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu
z 20 grudnia 2023 r., XIII Ca 327/23 (XIII 2 WSC 4/24),
wydanego w sprawie z powództwa B.B. przeciwko B.B.1
o alimenty
oraz z powództwa małoletniego B.B.2
reprezentowanego przez matkę B.B.1 przeciwko G.B.
o podwyższenie alimentów

- 1) odrzuca skargę,**
- 2) nie obciąża strony skarżącej kosztami postępowania przed
Sądem Najwyższym.**

[M.O.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 20 grudnia 2023 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu w sprawie
z powództwa B.B. przeciwko B.B.1 o alimenty oraz z powództwa małoletniego
B.B.2 reprezentowanego przez matkę B.B.1 przeciwko G.B. o podwyższenie
alimentów, na skutek apelacji obu stron od wyroku Sądu Rejonowego dla
Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu z 5 kwietnia 2023 r., III RC 322/21, zmienił
wyrok Sądu pierwszej instancji w punktach 1 i 3 w ten sposób, że powództwo
oddalił, a nadto uchylił punkty 4 i 7 (pkt I), zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji w

punktach 2 i 3 w ten sposób, że powództwo oddalił a nadto uchylił punkty 5 i 7 (pkt II), w pozostałym zakresie oddalił apelacje stron (pkt III), zniósł wzajemnie koszty procesu między stronami (pkt IV).

Powódka B.B. wniosła skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem wskazanego wyżej wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu, zaskarżając to orzeczenie w części, tj. w zakresie punktów I i III. Swoją skargę powódka oparła na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego, tj.: art. 128 k.r.o., art. 133 § 1 i art. 135 § 1 k.r.o. oraz naruszenia przepisów postępowania, tj.: art. 378 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c.

Skarżąca wniosła o stwierdzenie, że wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu z 20 grudnia 2023 r., XIII Ca 327/23, jest niezgodny z art. 128, 133 § 1 i art. 135 § 1 k.r.o., a także z art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c.

Pozwana złożyła odpowiedź na skargę, w której wniosła o zwrot skargi, ewentualnie o jej odrzucenie, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za postępowanie przed Sądem Najwyższym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga wniesiona przez powódkę podlegała odrzuceniu.

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest środkiem prawnym mającym przesądzić jedną z przesłanek deliktowej odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa i jej celem jest uzyskanie prejudykatu umożliwiającego dochodzenie od Skarbu Państwa roszczeń odszkodowawczych za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej (art. 417¹ § 2 k.c.).

Orzeczenie niezgodne z prawem to orzeczenie niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawniczej. Niezgodność z prawem rodząca odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa musi zatem mieć charakter kwalifikowany,

elementarny i oczywisty, tylko bowiem w takim przypadku orzeczeniu sądu można przypisać cechy bezprawności (zob. wyrok SN z 28 lutego 2018 r., sygn. akt II CNP 21/17; postanowienie SN z 31 stycznia 2022 r., I CNP 8/22). Definicja bezprawności zawarta w art. 424¹ § 1 k.p.c. jest zatem odmienna od rozumienia tego pojęcia funkcjonującego generalnie na gruncie prawa materialnego i procesowego (postanowienie SN z 19 grudnia 2017 r., II CNP 39/17).

Skarga uregulowana w art. 424¹ i n. k.p.c. stanowi nadzwyczajny i sformalizowany środek procesowy a wszystkie jej wymagania konstrukcyjne określone w art. 424⁵ § 1 k.p.c. należy interpretować ściśle (postanowienia SN: z 30 grudnia 2021 r., V CNP 13/21; z 31 sierpnia 2022 r., I CNP 75/22; z 26 października 2023 r., I CNP 207/22). Uchybienia w zakresie wskazanych wyżej elementów konstrukcyjnych nie mogą być usunięte na zasadach przewidzianych dla wymagań formalnych skargi jako pisma procesowego, do których odsyła art. 424⁵ § 2 k.p.c. Brak któregośkolwiek z tych elementów stanowi zatem wystarczającą i samodzielną podstawę odrzucenia skargi (zob. np. postanowienia SN: z 16 lutego 2007 r., V CNP 8/07; z 21 czerwca 2023 r., I CNP 184/22).

Skarga wniesiona przez powódkę nie spełnia wymogu konstrukcyjnego skargi polegającego na uprawdopodobnieniu wyrządzenia szkody spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga dotyczy (art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Skarżąca podniosła, że w związku z wydaniem wyroku objętego wniesioną przez nią skargą powódka miała zostać pozbawiona świadczenia alimentacyjnego, ponieważ automatycznie umorzył się dług pozwanej, który naliczał się od stycznia 2021 r. i w dniu ogłoszenia przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu wyroku z 20 grudnia 2023 r. wynosił kilkadziesiąt tysięcy złotych (od stycznia 2021 r. do grudnia 2023 r. miała być to kwota ponad 24 500 zł). Ponadto, w uzasadnieniu skargi powódka wskazała, że gdyby Sąd Okręgowy we Wrocławiu nie oddalił powództwa skarżącej, wówczas nie byłaby ona pozbawiona alimentów od swojej matki, co stanowi o faktycznym uszczerbku w majątku powódki, jaki spowodował zaskarżony wyrok. Szkoda doznana przez powódkę ma zatem wynikać z faktu prawomocnego oddalenia wytoczonego przez nią powództwa – kwoty alimentów, których powódka

nie otrzymała w związku z oddaleniem jej powództwa mają stanowić szkodę doznaną przez skarżącą.

Należy jednak podkreślić, że tego rodzaju uszczerbek majątkowy, na jaki wskazała powódka, nie stanowi szkody w rozumieniu art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że nieuwzględnienie powództwa w żądanej wysokości nie może być utożsamiane z wyrządzeniem szkody (np. postanowienia SN: z 25 sierpnia 2015 r., II CNP 15/15; z 28 listopada 2016 r., II CNP 24/16; z 14 stycznia 2025 r., I CNP 9/24). Przyjmuje się również, że szkoda spowodowana przez wydanie orzeczenia powinna powstać później niż w dacie wydania orzeczenia (np. postanowienie SN z 28 listopada 2006 r., III CNP 46/06). Gdyby przyjąć odmienne stanowisko, w przypadku każdego rozstrzygnięcia niekorzystnego w całości lub części dla jednej ze strony, można byłoby, w ramach wypełniania obowiązku wynikającego z w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c., wykazywać jedynie wysokość żądania nieuwzględnionego przez sąd (postanowienie SN z 24 lipca 2024 r., I CNP 20/24). W takiej sytuacji skarga uregulowana w art. 424¹ i n. k.p.c. stanowiłaby środek, za pomocą którego strona postępowania, w razie uwzględnienia skargi i sformułowania następnie roszczenia odszkodowawczego wobec Skarbu Państwa, mogłaby w istocie uzyskać wyrok uwzględniający powództwo, które wcześniej zostało prawomocnie oddalone po przeprowadzeniu, co do zasady, dwuinstancyjnego postępowania.

Szkoda powinna być spowodowana wydaniem wyroku zaskarżonego skargą o stwierdzenie jego niezgodności z prawem a pomiędzy wyrządzeniem szkody a tym wyrokiem powinien zachodzić adekwatny związek przyczynowy. W sytuacji, w której, tak jak w niniejszej sprawie, skargą jest objęty wyrok sądu drugiej instancji oddalający powództwo, strona skarżąca powinna wykazać, że na skutek wydania tego wyroku doznała uszczerbku majątkowego, którego nie może jednak utożsamiać z niezasądzoną na jej rzecz kwotą. Skarżąca powinna uprawdopodobnić doznanie innego rodzaju uszczerbku majątkowego pozostającego w adekwatnym związku przyczynowym z wydaniem wyroku objętego skargą.

Niezależnie od powyższego skarżąca powinna wskazać uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody w określonej wysokości (postanowienie SN z 21 grudnia 2017 r., II CNP 45/17). Przewidziane w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaganie uprawdopodobnienia szkody jest spełnione, gdy skarżący określi postać szkody, wysokość i czas jej powstania oraz związek przyczynowy z wydaniem orzeczenia będącego przedmiotem skargi, a także przedstawi środki uwiarygodniające jej powstanie. We wniesionej przez siebie skardze powódka nie określiła jednak w sposób precyzyjny wysokości szkody, jakiej miała doznać na skutek wydania wyroku objętego skargą, lecz wskazała ją jedynie w sposób orientacyjny, co nie może być uznane za spełnienie wymogu określonego w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c. Jednocześnie z uwagi na sytuację osobistą skarżącej oraz relację rodzinną łączącą ją z pozwaną, Sąd Najwyższy postanowił nie obciążać skarżącej kosztami postępowania przed Sądem Najwyższym (art. 102 w zw. z art. 108 § 1 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ w zw. z art. 424¹² k.p.c.).

SSN Kamil Zaradkiewicz

(M.M.)

[r.g.]